

דף סיכום בחינה**מזהה בחינה: 001000257562 מזהה סטודנט: 231642****שם קורס: הענישה הפלילית**

מספר שאלה	ניקוד מירבי	ציון
1.1	15.00	15.00
1.2	65.00	60.00
1.3	10.00	10.00
1.4	10.00	7.00

0

ציון בחינה סופי : 88.00

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

***** לתשומת לבך, במידה וההערות מופיעות ב "גיבריש" יש להוריד את הקובץ למחשב ולפתוח ב - reader acrobat *****

הפקולטה למשפטים – אוניברסיטת בר אילן
הענישה הפלילית – מועד א', תשפ"ב-2022, סמסטר ב'

מספר קורס: 99-9032-01

שם המרצה: ד"ר שי פרבר

הנחיות למבחן:

משך הבחינה הוא שעתיים.

הבחינה בחומר פתוח.

נא לכתוב בכתב יד קריא וברור.

אין לחרוג ממכסת המקום שהוקצתה לכל תשובה.

אנא קראו את השאלות בעיון רב לפני שאתם מתחילים לכתוב את התשובה.

יש לנמק את התשובות תוך הסתמכות על חומרי הקריאה שנלמדו בשיעורים.

בהצלחה!!

לפי הכתב האיטום המתוקן הנאשם ביצע מספר עבירות. יש לשאול האם יש לקבוע מספר מתחמי ענישה לכל עבירה ועבירה או שמדובר במסכת עבריינית אחת ועל כן יש יהיה פה מתחם ענישה אחת? (ס' 40 לג' לחוק העונשין). ההשלכות של קביעת מספר מתחמי ענישה הינה כמות העונש שיושת על הנאשם, ככל שיהיה מספר גדול יותר של מתחמי ענישה, הרי שהנאשם יקבל יותר עונשים (כמובן אצטרך לקבוע אם מדובר בעונשים מצטברים או חופפים). לכן, יש חשיבות רבה בקביעת מתחמי ענישה במצב של ריבוי עבירות.

הפרקליטות בהתאם לנתונים בשאלה טוענת, כי יש פה מספר מתחמי ענישה מהסיבה שיש כמה אירועים שונים כתוצאה מעבירות שונות שביסודן לאו דווקא קשורות. סנגור הנאשם יטען, כי יש פה מסכת עבריינית אחת שכן כל העבירות נעשו על מנת לגרום להפסקת מתן שירותי הדת לחילונים (הפרדת דת ומדינה).

לפי הפסיקה (פס"ד סעד) צריך להראות קשר ענייני הדוק בין העבירות כדי להסתכל עליהן כמסכת עבריינית אחת. מדובר במושג טיפה עמום, ולכן ניתנו 2 מבחני עזר בפס"ד דלל: 1. האם יש סמיכות קרובה בין העבירות; 2. האם עבירות נועדו על מנת לבצע את שאר העבירות.

לדעתי, במקרה דנן, יש להסתכל על כל העבירות כמסכת עבריינית אחת בהתאם לשני המבחנים שצויינו כדעת הסנגור.

סמיכות העבירות: למעט אם עבירת ייצור הנשק ועבירת החזקת הנשק יש סמיכות זמנים מאוד קרובה היה פער של שלושה ימים בין ביצוע של כל עבירה ועבירה שגרם בסוף לביצוע עבירת הריסת נכס בחומר נפץ (כמובן למעט מה שמעטתי).

ביצוע עבירה אחת כדי לאפשר עבירה אחרת: עבירות ייצור הנשק והחזקתו נועדו כדי לנסות להצית ולהרוס נכסים בחומרי נפץ. והפריצה למוסדות הדת (ס' 408) נועדה כדי לממש את ניסיון ההצתה וההצתה עצמה. כלומר, כל העבירות קשורות במידה כזו ואחרת לעבירת ההצתה.

לאור כל זאת, יש להסתכל על כל מסכת עבריינית אחת בגזר הדין.

בשבתי כשופט בביהמ"ש המחוזי בלוד אכריע בעניינו של הנאשם. בתחילת גזר הדין, אבקש להקדים ולדון בתיקון 113 לחוק העונשין. מטרת תיקון 113 הינו הבניית שיקול הדעת בענישה, כלומר, הוא מהווה מעין מפת דרכים איך אמור שופט לגזור גזר דין. המחוקקים רצו שהשופט יתן גזר הדין לפי עקרונות מנחים שיוצרים שיטה סדורה בענישה. דבר זה, מביא לידי כך שהשופט לא פועל לפי רצונו אלא יש שוויון בין הפסיקות של שופטים שונים. כמו כן, העקרונות נקבעו על בסיס ועדת גולדברג, כלמר, על בסיס עקרונות ש"קבע" הציבור.

קיימים מספר שלבים על מנת שאגזור את גזר דינו של הנאשם שנמצא לפניי בדין. אציין, העקרון המרכזי בענישה הוא עקרון הלימה לפי ס' 40ב- קיומו של יחס הולם בין מעשה העבירה למידת העונש שיוטל על הנאשם. בכל שלב בהתאם להוראות ס' 40ד, אנמק ולהסביר את הכרעתי.

שלב מקדמי: ריבוי עבירות. כפי שהכרעתי בשאלה הראשונה, יש לקבוע מתחם ענישה אחת לכל העבירות המצויינות בכתב האישום המתוקן בהתאם לנימוקים שהבאתי לעיל.

שלב ראשון: קביעת מתחם הענישה. יש לקבוע מתחם לא צר מידי ומאידיך אינו רחב מידי. לפי ס' 40ג יש 4 קריטריונים לקבוע במתחם הענישה:

הערכים החברתיים שנפגעו-

שמירת החוק והסדר הציבורי. הנאשם הפר מספר העבירות ותוך ניסיון לבצע שינוי דרמטי במדינה- הפרדת דת ומדינה בלי שהכנסת, המחוקקים, קובעים בעניין.

פגיעה ברגשות דתיים- בהצתת מוסדות הדת נפגעו הרגשות הדתיים של אזרחי המדינה הדתיים.

פגיעה במודות המדינה- כיוון שאין הפרדה בין דת למדינה בית הדין הרבני הם חלק ממוסדות המדינה והן נפגעו במקרה דנן.

מיגור תופעת ההצתות של בתי פולחן- ניסיון ההצתה של מוסדות הדת, מחזיר אותנו לימים אפלים של המשטר הנאצי שפגע במוסדות דתיים של יהודים בהיותם יהודים.

מידת הפגיעה בערכים החברתיים שנפגעו: מידת הפגיעה היא ברף העליון. התכנון המוקדם שהיה לעבירה, הניסיון לשנות את שיטת המשטר שקיימת במדינה (אין הפרדת דת ומדינה בישראל) באופן חד צדדי, האסוסיאציות מליל הבדולח שבציע המשטר הנאצי תוך ביצוע מספר עבירות פוגעת באופן קשה באותם ערכים שצויינו לעיל.

מדיניות הענישה הנוהגת: מנעד ענישה הינו מ-3 ועד ל-6 שנות מאסר בפועל.

נסיבות הקשורות לביצוע העבירה (ס' 40ט): אציין תחילה, כי לא מתחשבים בנסיבות האישיות של הנאשם.

1. התכנון שקדם לעבירה- ניתן לראות שהיה תכנון קפדני ונפרט שהתחיל יותר משנה מביצוע הצתת מוסדות הדת. הוא אפילו תכנן בדיוק מתי יתפוצצו המטענים והסווה את זהותו כאשר חיפש מוסדות דת להצית.

2. חלקו היחסי של הנאשם- הוא פעל לבד, הוא מבצע העבירה.

3. הנזק שהיה צפוי מהעבירה- לפי התכנון שנעשה הוא לא היה אמור לפגוע באנשים אלא רק במבנים, לכאורה, זה אמור להקל בקביעת מתחם ענישה. אבל אין להוציא מכלל אפשרות כי יכול היה אדם להישאר בתוך המבנה מסיב כזו או אחרת וכך להישרף למוות.

4. הנזק שנגרם מביצוע העבירה- נזקים של עשרות אלפי שקלים למבנים של מוסדות הדת.

5. הנסיבות שהביאו לביצוע העבירה- העבירות בוצעו על רקע אידיאולוגי של הפרדת דת ומדינה כתוצאה מהתערבות הממסד הדתי בחייהם של הציבור החילוני, שינוי המשטר הנוהג בישראל.

6. יכולתו של הנאשם להבין את אשר עש- הוא אמור להבין היטב הוא בוגר.

9. קרבה לסייג של אחריות פלילית- למרות שהוא סובל מקווים אישיותיים נרקיסטיים ונוקשות חשיבתית קשה ביותר, אין זה מתקרב לסייג.

כמו כן, לפי ס' 40 נסיבות מחמירות (כמעט כל הנסיבות שציינתי) יש להוכיח מעל לכל ספק סביר ונסיבות מקלות יש להכחיש במאזן ההסתברויות.

לאור הפגיעה החומרה בערכים החברתיים ונסיבות הקשורות לביצוע העבירה מלמדות על עבירות המתוכננות היטב, הנסיבות המחמירות הנזקים הכלכליים במוסדות הדת, אני קובע, כי מתחם הענישה הינו בין 4 שנות מאסר ל-8 שנות מאסר תוך נתינת מאסר על תנאי (שיקבע בהמשך) וכן ינתן קנס לפי בהתאם לעקרון של ס' 40ח לפי יכולתו הכלכלית של הנאשם וס' 63 לחוק העונשין (ינתן בקביעת העונש).

שלב שני: חריגה מהמתחם. האם משיקולי שיקום אני אסטה ממתחם העונש לקולא? סברוני שלא. למרות שלפי התסקיר של שירותי המבחן הוא מביע חרטה על מעשיו, זה לא מפני שהוא מבין את חומרת המעשה אלא כי לא קיבל הד תקשורת מספיק וכן הוא מתקשה להבין את ההשלכות של העבירה כאשר הוא מודע לביצוע העבירה. יתרה מכך, הוא אדם מבוגר ואמור להבין את אשר עשה.

האם אחמיר בענישה משיקול של הגנת הציבור (ס'40ה)? התשובה היא חיובית. חו"ד הפסיכיאטרית קבעה כי הוא סובל נוקשות מחשבתית ולאור כך חומרת המעשים שביצע שנבעים מתוך רקע אידיאולוגי, יש חשש בעיניי, כי לאחר סיום מאסרו

הוא יחזור וישוב לעשות כן (למרות גילו המתקדם). לכן, אסטה במעט ממתחם הענישה ואגדילו בין 4 שנים מאסר בפועל ל-8.5 שנים לצד שאר העונשים שציינתי בשלב א'.

שלב שלישי- גזירת העונש. פה אתחשב בנסיבות שקשורות לנאשם (ס' 40יא) ובשיקולי הרתעה היחיד והציבור לקביעת העונש בתוך המתחם.

1. הפגיעה של העונש בנאשם- עסקינן בבן אדם מבוגר בן 69 ✓ על כן הכלא פחות בשבילו למרות שבכלא מעשיהו יש אגף לזקנים.

2. הפגיעה במשפחתו- היא פחותה כי כל ילדיו בגירים והוא גרוש.

4. נטילת אחריות על מעשיו- נעשו באופן חלקי. הוא מתקשה להבין את ההשלכות ממעשה. הוא מתחרט על המעשה אבל מתוך הנתונים נראה שזה לא בגלל שהוא הבין שעשה מעשה לא מוסרי. כמו כן, אציין, כי בעת תכנון העבירה ניסה הנאשם לא לפגוע בחפים מפשע וזה בא לטובתו בגזירת העונש. בנוסף, הנאשם סובל מקווים אישיותיים נרקיסטיים ונוקשות חשיבתית קשה ביותר, דבר זה כנראה מקשה עליו על קבלת חומרת המעשים, אך אין זה פוטר אותו.

6. שיתוף פעולה עם רשויות החוק- הוא אכן משתף פעולה ואכן הודה במיוחס לו.

7. התנהגות חיובית- לא נתון לנו על התנהגות חיובית של הנאשם.

11. אין לנאשם עבר פלילי. אולי משיקולי רצידיבזם (למרות שגילו משחק לרעתו בנושא כי הוא מבוגר) שעולים ככל שהאדם נמצא בסביבה עבריינית בכלא, אלא במעט את עונשו.

נסיבות נוספות (ס' 40יב)- הנאשם חסך זמן שיפוטי רב לי כשופט ב"מ"ש המחוזי בלוד. ✓

שיקולי הרתעת היחיד (ס' 140)- לאור כך שהמעשים בוצעו על רקע אידיאולוגי ולמנוע מצב של התערבות של מוסדות דתיים בחיים של החילונים, הרי שיש להרתיע את הנאשם ולהחמיר מעט בעונש וזאת למרות גילו המתקדם.

שיקולי הרתעת הרבים (ס' 140)- יש להרתיע את הרבים. אין פסק שיש לא מעט אנשים שלא אוהבים שמוסדות הדת מתערבים בחיים, אבל בשום אופן אסור לקחת את החוק לידיים ויש להוקיע מעשים כאלה ולכן יש להחמיר בתוך המתחם.

לאור כל האמור אני גוזר את העונשים הבאים:

עונש מאסר בפועל של 7 שנים. הייתי נותן מאסר יותר גבוה, אילולא היו נסיבות מקלות לנאשם שצויינו בשלב ג.

עונש מאסר על תנאי של 5 שנים. ✓ התנאי הינו שלא יבצע עבירות נשק (ייצור והחזקה) ועבירות הצתה או יפרוץ למקומות במשך 3 שנים.

קנס- לא נתון לי אם קיימות בעיות כלכליות לו. לאור ס' 63 וככל שמצבו הכלכלי מאפשר אני אשית עליו קנס של פי 4 משווי הנזק שגרם לאח. ✓

בענישה של אנשי ציבור, יש 3 שיקולים בענישה. כיוון שמדובר באנשים בעלי פרופיל גבוה והשלב המשפט כנראה יזהמו את החקירה.

ענישה לחומרא- כיוון שהוא ידוען ואנשים עוקבים אחריו ומכירים אותו כפליט ריאליטי, עולה השאלה שאולי כדי להעביר מסר לכולם נעניש לחומרא ונעביר מסר אין לשרוף מוסדות דת גם אם הדברים שהם עושים פחות מוצא חן בעינינו (פס"ד איציק מרדכי).

ענישה לקולא- לצד העונשים הרגילים שנלווים לנאשם, הנאשם כנראה יספוג שיימינג חזק, במיוחד אם הוא אושיית טיק-טוק וכן יספוג הפסדים כלכליים גדולים, כי כנראה, העוקבים יעזבו אותו וחברות מסחריות לא ירצו שיהיה פרזנטור (פס"ד חנן גולדבלט).

גישה שלישית- הידוען שוה לכל אדם אחר, מעשיו שווים לכל עבריין שנשפט בביהמ"ש (פס"ד הירשזון).

אציין, שבפסיקה אין הכרעה בין הגישות ועל כן, כשופט אני רשאי לבחור באיזו דרך שאני רואה לנכון.

לדעתי, אין להחמיר בענישה על אף היותו אושיית טיק-טוק מן הטעם של הגישה השלישית, כל האנשים שנשפטים בביהמ"ש שווים ברמתם ואין זה משנה מי הוא העומד לפניי. לסיכום- כולם שווים לפני הדין.

אין פסק שגזר הדין היה משתנה.

ראשית, הייתי מוסיף עונש מאסר שהיה פיצויים לפי ס' 77 לחוק העונשין, שהרי יש לנו נפגעת עבירה בעניין. הנושא של נפגעי עבירה תופס תאוצה בעת האחרונה ומאפשר להם זכויות מסוימות, ביניהם קבלת פיצויים שנהפכה לכלי נפוץ.

אציין שאת קביעת הפיצויים בהתאם לקביעה בפס"ד טווק תעשה על כל עבירה ועבירה, ועל כן, יכול להיות שהיא תקבל פיצוי הולם שימנע ממנה להגיש תביעה אזרחית בעניין. הייתי קובע את הפיצויים לפי ערך הזנק שנגרם למושנה או הסבל שנגרם לה בעת ביצוע העבירה או ביום מתן ההחלטה על הפיצויים. הפיצוי יהיה עד גבוה 258,000 ש"ח לנאשם (פס"ד יאוגדייב).

שנית, ממעשה הנאשם נגרם בסוף נזק נפשי כבד למושנה ועל כן, הייתי משנה את מתחם העונש (ההלימה) והייתי גובה רף גבוה יותר ועונש המאסר בפועל היה גבוה יותר - 7.5 שנים מאסר בפועל.

שלישית, במהלך השלבים של הבניית שיקול הדעת בענישה הייתי לפחות **מתייחס** לסעיפים הקשורים לנפגע עבירה. למשל, האם הייתה התגרות של נפגעה העבירה (התשובה היא לא) ועוד סעיפים

למען הסרת הספק, אציין שבגלל שיש לנו נפגעת עבירה הייתי מספק למושנה את הזכויות המנויות בחוק נפגעי עבירה כעיון בכתב האישום קבלת מידע על ההליך הפלילי ועוד, אבל דבריה לא היו משנים את גזר דינה מאחר ואין לה זכות וטו.

